

**T.C.
BAŞBAKANLIK
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI**

**AVRASYA İSLAM ŞÛRASI TEŞKİLATI
GENEL SEKRETERLİĞİ**

**AVRASYA İSLAM ŞÛRASI TEŞKİLATI
DOKUZUNCU TOPLANTISI**

THE NINTH MEETING EURO-ASIAN ISLAMIC COUNCIL

ДЕВЯТЫЙ СОВЕТ ЕВРОАЗИЙСКОЙ ИСЛАМСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

القمة التاسعة للمجلس الإسلامي في أوراسيا

**AVRASYA'DA İSLAM
DİN İSTİSMARINA KARŞI BİRLİK, DAYANIŞMA VE GELECEK PERSPEKTİFİ**

**11-14 EKİM 2016
İSTANBUL**

11 EKİM 2016 SALI

AÇILIŞ : 11:00 – 13:00

YER : Dolmabahçe Sarayı

PROGRAM :

- ❖ **Kur'an-ı Kerim Tilaveti**
- ❖ **Sinevizyon Sunumu (5-7 dakika)**
- ❖ **PROTOKOL KONUŞMALARI**
- ❖ **Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ**
(T.C. Diyanet İşleri Başkanı) -20 Dakika
- ❖ **Şeyhülislam Allahşükür PAŞAZADE**
(Kafkas Müslümanları Dini İdaresi Başkanı)-5 Dakika
- ❖ **Ravil GAYNUDDİN**
(Rusya Federasyonu Müslümanları Dini İdare ve Müftüler Konseyi Başkanı) -5 Dakika
- ❖ **Hüseyin Efendi KAVAZOVIÇ**
(Bosna Hersek Reisü'l-Uleması)-5 Dakika
- ❖ **Naim TERNAVA**
(Kosova İslam Birliği Başkanı)-5 Dakika
- ❖ **Sayın Prof. Dr. Numan KURTULMUŞ**
(T.C. Başbakan Yardımcısı)
- ❖ **Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN**
(T.C. Cumhurbaşkanı)

13:00 – 14:30: Öğle Yemeği (Conrad Oteli)

14:30 – 15:30

1. OTURUM- CONRAD OTELI

OTURUM BAŞKANI:

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ
(T.C. Diyanet İşleri Başkanı)

KONU :

AVRASYA'DA İSLAM'IN GELECEĞİ VE DİNİ İSTİSMAR EDEN HAREKETLER
(Orta Asya Ülkeleri ve Rusya Federasyonu)

Sunum: Yusuf el-KARADAVİ (Dünya Müslüman Alimler Birliği Başkanı)
Dini İstismar Eden Hareketlerin Düşünce Sapmaları, Sebepleri ve Çözüm Yolları

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Şeyhülislam Allahşükür PAŞAZADE**
(Kafkas Müslümanları Dini İdaresi Başkanı)
- ❖ **Doç. Dr. Mübariz QURBANLI**
(Azerbaycan Dini Kurumlarla İş Üzre Devlet Komitesi Başkanı)
- ❖ **Ravil GAYNUDDİN**
(R.F. Müslümanları Dini İdare ve Müftüler Konseyi Başkanı)
- ❖ **Talgat Safa TACUDDİN**
(Rusya Federasyonu Müslümanları Merkezi Dini Nezareti Başkanı)
- ❖ **Ercan MAJAMEROV**
(Kazakistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Abdulkadirzade Said MÜKERREM**
(Tacikistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Maksatbek Hacı TOKTOMUŞEV**
(Kırgızistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)

15:30 – 16:15

1. OTURUM DEVAMI
OTURUM BAŞKANI:
Doç. Dr. Mübariz QURBANLI
(Azerbaycan Dini Kurumlarla İş Üzre Devlet Komitesi Başkanı)

KONU:
AVRASYA'DA İSLAM'IN GELECEĞİ VE DİNİ İSTİSMAR EDEN HAREKETLER
(Doğu Avrupa ve Baltık Ülkeleri)

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Emirali ABLAYEV**
(Kırım Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Tomas MİSKİYEVIÇ**
(Polonya Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Beglar KAMAŞİDZE**
(Batı Gürcistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Sergiu SOCHİRCA**
(Moldova İslam Ligi Başkanı)
- ❖ **Salah MEJİYEV**
(Çeçenistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Romas JAUBAUSKAS**
(Litvanya Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **İldar MUHAMMEDSİN**
(Estonya Müslümanları Dini İdare Başkanı)

16:15 – 16:45

: Ara

16:45 – 18:00

1. OTURUM DEVAMI
OTURUM BAŞKANI:
Hüseyin Efendi KAVAZOVIÇ
(Bosna Hersek Reisü'l-Uleması)

KONU:
AVRASYA'DA İSLAM'IN GELECEĞİ VE DİNİ İSTİSMAR EDEN HAREKETLER
(Balkan Ülkeleri)

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Naim TERNAVA**
(Kosova İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Süleyman Efendi RECEBİ**
(Makedonya İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Dr. Mustafa Hacı ALİŞ**
(Bulgaristan Müslümanları Başmüftüsü)
- ❖ **Prof. Dr. Aziz HASANOVIÇ**
(Hırvatistan Müslümanları Müftüsü)
- ❖ **Murat YUSUF**
(Romanya Müslümanları Müftüsü)
- ❖ **Rıfat FEJZİÇ**
(Karadağ İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Dr. Nejat GRABUS**
(Slovenya Müslümanları Müftüsü)
- ❖ **İbrahim ŞERİF**
(Batı Trakya- Gümölcine Seçilmiş Müftüsü)
- ❖ **Ahmet METE**
(Batı Trakya- İskeçe Seçilmiş Müftüsü)

18.30

: Akşam Yemeği (Conrad Oteli)

12 EKİM 2016 ÇARŞAMBA

09:00 – 10:30

2. OTURUM

OTURUM BAŞKANI:

Prof. Dr. Aziz HASANOVIÇ
(Hırvatistan Müslümanları Müftüsü)

KONU: AVRASYA'DA DİNİ BİLGİ ÜRETEN KURUMLAR
(*Sorunlar, İhtiyaçlar ve Gelecek Perspektifi*)

Sunumlar:

Konuşmacı: Prof. Dr. Yekta SARAÇ
(YÖK Başkanı)

1: Türkiye'deki İlahiyat Birikimi

Konuşmacı: Nazif YILMAZ
(M.E.B. Din Öğretimi Genel Müdürü)

2: Türkiye'de Örgün Eğitim Sürecinde Din Eğitimi ve Öğretimi

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Hazreatli DZESEJEV**
(RF Kaberdey-Balkarya Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **İsa HAMHOYEV**
(RF İnguşetya Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Rinat RAEV**
(RF Çelyabinsk ve Kurgan Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Yasin ALİYEY**
(Doğu Gürcistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Naim TERNAVA**
(Kosova İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Vedat Sabri AHMED**
(Bulgaristan Müslümanları Yüksek Şura Başkanı)

10:30 – 10:45

: Ara

10:45 – 12:15

2. OTURUM DEVAMI

OTURUM BAŞKANI:

Ravil GAYNUDDİN

(Rusya Federasyonu Müslümanları Dini İdare ve Müftüler Konseyi Başkanı)

KONU:

AVRASYA'DA DİNİ BİLGİ ÜRETEN KURUMLAR

(Sorunlar, İhtiyaçlar ve Gelecek Perspektifi)

KONUŞMACILAR :

- ❖ Hüseyin Efendi KAVAZOVIÇ
(Bosna Hersek Reisü'l-Uleması)
- ❖ İsmail BERDİYEV
(Kuzey Kafkasya Müslümanları Koordinasyon İdaresi ve Karaçay
Çerkesya Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdaresi Başkanı)
- ❖ Azadhan MUHANOĞLU
(Moğolistan İslam Dini Müftiyatı Başkanı)
- ❖ Ravil PANÇAYEV
(St. Petersburg ve Rusya Federasyonu Kuzeybatı Bölgesi
Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ Mukadyas BIBARSOV
(RF Volga Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ Süleyman Efendi RECEBİ
(Makedonya İslam Birliği Başkanı)
- ❖ Murat YUSUF
(Romanya Müslümanları Müftüsü)

12:30 – 14:00

: Öğle Yemeği (Conrad Otel)

14:00 – 15:00

3. OTURUM

OTURUM BAŞKANI:

Dr. Orozbek MOLDALİYEV

(Kırgızistan Cumhuriyeti Din İşleri Devlet Komisyonu Müdürü)

KONU:

YENİ MEDYA VE DİN İSTİSMARI

Sunum:

Prof. Dr. Mete ÇAMDERELİ

(İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi)

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Dr. Orozbek MOLDALİYEV**
(Kırgızistan Cumhuriyeti Din İşleri Devlet Komisyonu Müdürü)
- ❖ **Albir KRGANOV**
(RF Çuvaşistan Cumhuriyeti ve Moskova Merkez Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Romas JAUBAUSKAS**
(Litvanya Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Khuangan MUSA**
(Moğolistan İslam Cemiyeti Başkanı)
- ❖ **Dr. Nejat GRABUS**
(Slovenya Müslümanları Müftüsü)

15:00– 15:30

: Ara

15:30 – 17:00

4. OTURUM

OTURUM BAŞKANI:

Dr. Nejat GRABUS

(Slovenya Müslümanları Müftüsü)

KONU:

KÜRESEL TEHDİT VE ŞİDDET HAREKETİ - DAİŞ

KONUŞMACILAR :

- ❖ **Davlatov Süleyman PİRKHONOVİÇ**
(Tacikistan Din İşl. Gelenekleri ve Milli Törenleri Düzenleme Komitesi Başkanı)
- ❖ **Muhammed RAHİMOV**
(RF Stavropol Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Askarbey KARDANOV**
(Adıgeya Cumhuriyeti ve Krasnodar Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Ramin İGİDOV**
(Gürcistan Müslümanları Şeyhi)
- ❖ **Dr. Raşit BRAGİN**
(Ukrayna-Harkov Müslümanları Temsilcisi)
- ❖ **Rıfat FEYZİÇ** (Karadağ İslam Birliği Başkanı)

❖ **İbrahim ŞERİF**
(Batı Trakya Gümölcine Seçilmiş Müftüsü)

17:00 – 17:30

: OTURUM MÜZAKERESİ

18:00

:Boğaz Turu ve Akşam Yemeği

13 EKİM 2016 PERŞEMBE

09:00 – 11:00

5. OTURUM

OTURUM BAŞKANI:

Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR
(Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı)

KONU:

**KÜRESEL BİR TEHDİT OLARAK FETÖ HAREKETİNİN
AVRASYA YANSIMALARI**

KONUŞMACILAR :

- ❖ **Kamil SAMİGULLİN**
(RF Tataristan Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Maksatbek Hacı TOKTOMUŞEV**
(Kırgızistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Hacı Murat GATSALOV**
(RF Kuzey Osetya Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Naim TERNAVA**
(Kosova İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Ahmet METE**
(Batı Trakya İskeçe Seçilmiş Müftüsü)
- ❖ **Vugar BABAYEV**
(Nahcivan Dini İdare Başkanı)

11:00 – 12:30

: OTURUM MÜZAKERESİ

12:30 – 14:00

: Öğle Yemeği (Conrad Otel)

14:00 – 16:00

5. OTURUM
OTURUM BAŞKANI:
Naim TERNAVA
(Kosova İslam Birliği Başkanı)

KONU:

DİN İSTİSMARINI ÖNLEMENİN YOLLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
*(Dini Bilgi Üretimi, Dini Kurumların Güçlendirilmesi ve Sağlıklı Din Eğitimi-
Ortak Strateji/Ortak Duruş/Ortak Eylem*
(Rusya Federasyonu ve Orta Asya Ülkeleri)

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Abdulkadirzade Said MÜKERREM**
(Tacikistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Nafiullah AŞHIROV**
(RF Asya Kısmı Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Sultan Ahmet KARALAYEV**
(RF Kalmukistan Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Yasin ALİYEV**
(Doğu Gürcistan Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Rauf DZHANTASOV**
(RF Astrahan Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Batbuyan NYAMSAMBUU**
(Moğolistan Hoton Türkleri Temsilcisi)
- ❖ **Zhanbolat OKHTAUBAEV**
(RF Altay Cumhuriyeti Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Zufar GALIULLIN**
(RF Kirov Bölgesi Müslümanları Dini İdare Başkanı)

16:00- 16:30

: Ara

16.30 – 17.30

5. OTURUM DEVAMI
OTURUM BAŞKANI:
Dr. Mustafa Hacı ALİŞ
(Bulgaristan Müslümanları Başmüftüsü)

KONUŞMACILAR:

- ❖ **Dr. Mustafa Hacı ALİŞ**
(Bulgaristan Müslümanları Başmüftüsü)
- ❖ **İdar MUHAMMEDSİN**
(Estonya Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Ebubekir ŞABANOVİÇ**
(Belarus Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Tomas MİSKİYEViÇ**
(Polonya Müslümanları Dini İdare Başkanı)
- ❖ **Rıfat FEYZİÇ**
(Karadağ İslam Birliği Başkanı)
- ❖ **Prof. Dr. Aziz HASANOVİÇ**
(Hırvatistan Müslümanları Müftüsü)
- ❖ **Süleyman Efendi RECEBİ**
(Makedonya İslam Birliği Başkanı)

18:00 – 21:00

: Akşam Yemeği

14 EKİM 2016 CUMA

10.00-11.30 : Şûra Sonuç Bildirgesinin Okunması ve Basın Toplantısı

**12.00-14.30 : Sultanahmet Camii'nde Cuma Namazı
Ve
Sepetçiler Kasrı'nda Öğle Yemeği
(İstanbul Müftülüğüne)**

---Misafirlerin Ülkelerine Uğurlanması---